

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ
VALDYMO ĮSTATYMO NR. XI-1807 2 IR 43³ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-748, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS
INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO ĮSTATYMO NR. XI-1807 43³ STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-778 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO ĮSTATYMO NR. XI-1807
43² STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-862**

2022 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. rugsėjo 29 d. sprendimo Nr. SV-S-212 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 4 ir 6 punktus ir Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. spalio 1 d. sprendimo Nr. SV-S-224 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 8 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 2 ir 43³ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-748 (toliau – Projektas Nr. XIVP-748) tikslui – sudaryti konkurencingas sąlygas duomenų centrų paslaugų rinkoje bei galimybę institucijoms duomenų centrų paslaugas įsigyti palankiausiomis sąlygomis, tačiau siūlyti Seimui nesvarstyti Projekto Nr. XIVP-748 dėl šių priežasčių:

1.1. Projektu Nr. XIVP-748 siūloma atsisakyti šiuo metu Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme (toliau – Įstatymas) įtvirtintos prievolės institucijoms, įrašytoms į Saugiojo valstybinio duomenų perdavimo tinklo (toliau – Saugusis tinklas) naudotojų sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. sausio 3 d. nutarimu Nr. 27 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo įgyvendinimo saugiojo valstybinio duomenų perdavimo tinklo ir valstybinių duomenų centrų valdymo srityse“ (toliau – Saugiojo tinklo naudotojų sąrašas), visų jų valdomų serverių ir (arba) kitą registrų ir valstybės bei kitų informacinių sistemų įrangą ir duomenis laikyti valstybiniuose duomenų centruose, kurie gali būti įrengti tik biudžetinės įstaigos arba valstybės valdomos įmonės, kuri yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė, patikėjimo arba nuosavybės teise valdomose patalpose. Projektu Nr. XIVP-748 siūloma suteikti galimybę Saugiojo tinklo naudotojams jų valdomų serverių ir (arba) kitą registrų ir valstybės bei kitų informacinių sistemų įrangą ir duomenis laikyti duomenų centruose, esančiuose Lietuvoje, Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse, Europos Sąjungos valstybėse narėse ar Europos ekonominės erdvės valstybėse ir kurie atitinka Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintus techninius kibernetinio saugumo reikalavimus, nacionalinio saugumo interesus; bent viena tokių duomenų kopija privalėtų būti saugoma Lietuvoje įrengtame duomenų centre.

Siūlomos nuostatos sudarytų teisinės prielaidas institucijoms naudotis tarptautinių paslaugų teikėjų teikiamomis informacinių technologijų paslaugomis (toliau – IT paslaugos).

Taip būtų padidintas IT paslaugų prieinamumas ir sudaryta galimybė IT paslaugoms teikti pritaikyti pažangiausias technologijas ir galimybes. Tačiau, nepaisant šių pranašumų, siūlomas teisinis reguliavimas suponuotų situaciją, kad visi duomenys, įskaitant ir ypatingos svarbos valstybės informacinius išteklius, galėtų būti saugomi ne Lietuvos Respublikoje įrengtuose duomenų centruose. Pakeitimu siūlomas bent vienos kopijos saugojimas Lietuvos Respublikoje įrengtame duomenų centre neišsprendžia valstybės institucijų ir įstaigų veiklos atkūrimo klausimų, nes, įvykus incidentui ir nepasiekus Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse, Europos Sąjungos valstybėse narėse ar Europos ekonominės erdvės valstybėse veikiančiuose duomenų centruose esančių serverių ir (arba) kitos registrų ir valstybės bei kitų informacinių sistemų įrangos ir duomenų, vien duomenų kopijos valstybės institucijų ir įstaigų veiklai atkurti nepakaks. Tam turi būti įrengtos veiklos atkūrimo vietos, kuriose turėtų būti visa registrų ir valstybės bei kitų informacinių sistemų įrangą (programinę ir techninę) atitinkanti įranga, registrų ir valstybės bei kitų informacinių sistemų duomenis atitinkantys duomenys (jų aktualumas užtikrinamas nuolat atnaujinant), taip pat šioje vietoje esančią įrangą administruojantis ir prižiūrintis personalas.

1.2. Projektu Nr. XIVP-748 nustatoma, kad vienas iš kriterijų, kuriuos turi atitikti duomenų centrai, kuriuose institucijos, įrašytos į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą, privalėtų laikyti visų jų valdomų serverių ir (arba) kitą registrų ir valstybės bei kitų informacinių sistemų įrangą ir duomenis, yra atitiktis nacionalinio saugumo interesams. Atkreiptinas dėmesys, kad minėtame projekte nėra nustatoma jokių reikalavimų duomenų centrų valdytojams, tad nepriklausomai nuo to, kurioje valstybėje yra įrengtas duomenų centras, duomenų centro valdytoju galėtų būti bet koks subjektas, net ir keliantis riziką Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams. Taigi, turėtų būti tikrinama ne tik pačių duomenų centrų, bet ir juos valdančių subjektų atitiktis nacionalinio saugumo interesams.

1.3. Pažymėtina, kad nacionalinėje teisėje atitiktis nacionalinio saugumo interesams kriterijai ir tokios atitiktis patikrinimo mechanizmas yra įtvirtinti Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme, tačiau šiuo metu šis įstatymas nereglamentuoja subjektų ar sandorių patikros, kai subjektų paslaugas nori įsigyti Lietuvos Respublikos biudžetinės įstaigos. Nesant atitinkamo įstatymo pakeitimo projekto, teisinis reguliavimas, kurio pagrindu sudaromos sąlygos valstybės duomenis laikyti privačių subjektų duomenų centruose, kartu sukeltų ir riziką nacionalinio saugumo interesams.

1.4. Akcentuotina, kad yra parengtas Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 2, 3, 4, 5, 6, 18, 22, 30, 39, 43² ir 43³ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Projektas), kuriuo siekiama sudaryti teises prielaidas institucijoms naudotis verslo teikiamomis privačių duomenų centrų paslaugomis ir spręsti Projektu Nr. XIVP-748 siūlomus reguliuoti klausimus. Projektas bus teikiamas svarstyti Lietuvos Respublikos Seimui 2022 m. pavasario sesijoje.

2. Nepritarti Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 43³ straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-778 (toliau – Projektas Nr. XIVP-778) dėl šių argumentų:

2.1. Projektu Nr. XIVP-778 siūloma Įstatymo 43³ straipsnio 2 dalį papildyti nuostatomis, kad valstybiniai duomenų centrai būtų įrengiami Lietuvos regionų centruose: Vilniuje,

Marijampolėje, Alytuje, Tauragėje ir Utenoje. Siūlomos valstybinių duomenų centrų įrengimo vietos turi nevienodą infrastruktūrą, todėl skirtųsi centrų įrengimo sąnaudos. Pažymėtina, kad jau yra sukurtų ir veikiančių valstybinių duomenų centrų ir rengiama infrastruktūra likusiems centrams, todėl jų neįtraukus liktų nepanaudota suprojektuota ir įrengta infrastruktūra. Atitinkamai siūlomos valstybinių duomenų centrų įrengimo vietos, neturinčios reikalingos infrastruktūros, sulėtintų valstybinių duomenų centrų plėtros procesą ir padidintų jo sąnaudas.

2.2. Projekto Nr. XIVP-778 aiškinamajame rašte nurodoma, kad šiuo projektu siekiama į darbo rinką įtraukti mažiau išsivysčiusių regionų gyventojus, sukurti konkurencingas darbo vietas, pritraukti papildomų investicijų bei įgyvendinti regioninę politiką, pagrįstą nuosekliu ekonominių ir socialinių skirtumų tarp regionų mažinimu. Pažymėtina, kad duomenų centrai įrengiami taip, kad jų veiklai būtų reikalingas minimalus žmogaus įsikišimas, todėl valstybių duomenų centrų įrengimas neturėtų reikšmingo poveikio darbo rinkai mažiau išsivysčiusiuose regionuose. Minėtina ir tai, kad darbuotojai, aptarnaujantys valstybinius duomenų centrus, privalo išmanyti informacinių technologijų, kibernetinio saugumo ir kitus klausimus, todėl regionuose gali nebūti atitinkamos kvalifikacijos specialistų.

Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, laikytina, kad, palyginti su galima Projekto Nr. XIVP-778 nauda, uždaviniai, kuriuos tektų spręsti, Įstatyme nurodžius valstybinių duomenų centrų įrengimo vietas, būtų neproporcingai dideli.

3. Nepritarti Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 43² straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-862 (toliau – Projektas Nr. XIVP-862), kuriuo siūloma pakeisti Įstatymo 43² straipsnio 2 dalies 1 punktą – įrašyti papildomą įtraukimo į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą kriterijų, t. y. į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą būtų įtraukiama institucija, kuri atlieka valstybės informacinių išteklių, būtinų gyvybiškai svarbioms valstybės funkcijoms atlikti ir mobilizacinėms užduotims vykdyti, valstybinį auditą. Minėtina, kad siūlomą nustatyti kriterijų atitiks vienintelė institucija – Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė. Taigi, iš esmės Projektu Nr. XIVP-862 siūlomas pakeitimas susijęs su vienos institucijos įtraukimu į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą. Toks teisinis reguliavimas sukurtų ydingą teisėkūros ekonomiškumo aspektu situaciją, nes tikėtina, kad Įstatyme nurodžius kriterijų, kurį atitinka tik viena institucija, ateityje kiltų poreikis nurodyti ir kitus kriterijus, kuriuos taip pat atitiktų vos viena institucija, ir dėl to reikėtų dažnai keisti Įstatymą. Siekiant sistemiško ir nuoseklaus teisinio reguliavimo, kuriuo į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą būtų įtraukiamos institucijos, tikslinga nustatyti objektyvius kriterijus, kurie į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą leistų įtraukti daugiau institucijų, kurių funkcijoms atlikti būtina naudotis Saugiojo tinklo infrastruktūra.

Ministras Pirmininkas

Ekonomikos ir inovacijų ministras